

Sygn. akt III AUa 1177/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Zajązkowski

Sędziowie: SSA Mirosław Godlewski

del. SSO Joanna Baranowska (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Kamila Tomasik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 czerwca 2015 r. w Ł.

sprawy **D. C.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w Ł.**

o rentę rodzinną,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 15 lipca 2014 r. sygn. akt IV U 350/14,

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1177/14

UZASADNIENIE

Decyzją z 17 kwietnia 2014 roku Nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił D. C. prawa do renty rodzinnej od 1 czerwca 2014 roku, uznając, że brak jest podstaw do kontynuowania wypłaty świadczenia z uwagi na powtarzanie przez uprawnionego kolejny raz ostatniego roku studiów - 25 rok życia skarżący osiągnął (...) roku będąc na urlopie dziekańskim.

Wnioskodawca w odwołaniu wniósł o dalszą wypłatę przyznanego świadczenia do 30 września 2014 roku tj. zakończenia udzielonego mu urlopu dziekańskiego. W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wnosił o jego oddalenie. Wyrokiem z dnia 15 lipca 2014 roku w sprawie IV U 350/14 Sąd Okręgowy w Sieradzu zmienił zaskarżoną decyzję i zobowiązał organ rentowy do podjęcia wypłaty przyznanego D. C. renty rodzinnej od dnia 1 czerwca 2014 roku do 30 września 2014 roku.

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu pierwszej instancji.

D. C., urodzony (...), ma ustalone prawo do renty rodzinnej, którą pobierał do 31 maja 2014 roku. 1 kwietnia 2014 roku. Uprawniony złożył wniosek o kontynuację wypłaty świadczenia do 30 września 2014 roku. Równocześnie przedstawił decyzję z 2 października 2013 roku Nr (...), mocą której Dziekan Wydziału Zamiejscowego w O. Wyższej Szkoły (...) w Ł., udzielił D. C. urlopu dziekańskiego okolicznościowego od 1 października 2013 roku do 30 września 2014 roku, przy czym, powrót na VII semestr będzie możliwy tylko w siedzibie głównej Uczelni (...) w Ł.. W dniu (...) roku, w

roku akademickim 2013/2014, ostatnim roku studiów dla wnioskodawcy kończącym się 30 września 2014 roku, w trakcie udzielonego urlopu dziekańskiego, skarżący ukończył 25 rok życia. Decyzją z 17 kwietnia 2014 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił D. C. prawa do renty rodzinnej od 1 czerwca 2014 roku

Przytaczając treść art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. Nr 39 z 2004r., poz. 353 ze zm.) Sąd Okręgowy uznał odwołanie za zasadne. Podniósł, że w myśl cyt. przepisu dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej: 1) do ukończenia 16 lat, 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczy 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo 3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2. Sąd podkreślił, że warunki zachowania prawa do renty rodzinnej do ukończenia ostatniego roku studiów przez uprawnionego kształcącego się nadal po ukończeniu 25 roku życia określone są w art. 68 ust. 2, który stanowi, że jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów. Sąd Okręgowy podniósł, że bez względu na rodzaj szkoły, do której uczęszcza uprawniony do renty rodzinnej, ukończenie 25 roku życia prowadzi do ustania prawa do renty rodzinnej, chociażby do osiągnięcia tego wieku nie zakończył się proces zdobywania wykształcenia. Wyjątek jaki ustawodawca wprowadził w ust. 2 powołanego na wstępie przepisu, dotyczy odbywania studiów w szkole wyższej. Maksymalne przedłużenie okresu pobierania renty rodzinnej przez dziecko, które ukończyło 25 rok życia, będąc na ostatnim roku w szkole wyższej, jest możliwe najwyżej do zakończenia tego ostatniego roku studiów. Sąd przytoczył stanowisko judykatury reprezentowane treścią wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 30 stycznia 2014 roku w sprawie III AUa 617/13 (LEX nr 1428163), gdzie stwierdzono, że prawo do pobierania renty rodzinnej nie ulega przedłużeniu w razie powtarzania ostatniego roku studiów. Prawo do przedłużonej ochrony ubezpieczeniowej przysługuje zatem do zakończenia tego konkretnego (ostatniego) roku studiów, na którym uprawniony ukończył 25 lat życia, a nie do ukończenia studiów wyższych bez względu na wiek, skoro okres przedłużenia nie został wyznaczony przez wskazanie innej granicy wiekowej, niż ukończenie 25 lat życia. Odwołujący powinien planowo zakończyć studia wyższe magisterskie w roku akademickim 2013/2014, 30 września 2014 roku. Mocą decyzji z 2 października 2013 roku, Dziekan Wydziału Zamiejscowego w O. Wyższej Szkoły (...) w Ł., udzielił D. C. urlopu dziekańskiego okolicznościowego od 1 października 2013 roku do 30 września 2014 roku i jest to urlop w całości odpowiadający trwaniu roku akademickiego 2013/2014, na którym uprawniony ukończył 25 lat życia.

Zdaniem Sądu Okręgowego, stanowisko organu rentowego, że D. C. był uprawniony do renty rodzinnej jedynie do 1 czerwca 2014 roku, w świetle powołanej regulacji i przesłanek kontynuacji prawa do renty rodzinnej, nie zasługuje na akceptację. Sąd Okręgowy przypomniał, że datą ukończenia nauki na ostatnim roku w w/w szkole, pokrywającą się z końcem urlopu dziekańskiego, w rozumieniu art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jest dla skarżącego 30 września 2014 roku. Sąd zatem stwierdził, że wnioskodawca, przebywając na ostatnim roku studiów na urlopie dziekańskim, po ukończeniu 25 lat nadal posiada status studenta ostatniego roku studiów i to do 30 września 2014 roku, końca roku akademickiego 2013/2014. Prawo D. C. do pobierania renty rodzinnej ulega przedłużeniu do zakończenia ostatniego roku akademickiego, na którym uprawniony ukończył 25 rok życia, bez względu na to, czy faktycznie odbywa na nim studia, czy jest to rok urlopu dziekańskiego dlatego Sąd Okręgowy stwierdził istnienie dalszego prawa wnioskodawcy do renty rodzinnej do ukończenia studiów, równocześnie do zakończenia urlopu dziekańskiego, co nastąpi w obu przypadkach 30 września 2014 roku, o czym Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł organ rentowy zaskarżając wyrok i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego - art. 68 ust. 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r.

Nr 153, poz. 1227 ze zm.) polegające na nieuzasadnionym przyjęciu przez Sąd Okręgowy, iż wnioskodawca przebywając na ostatnim roku studiów na urlopie dziekańskim, po ukończeniu 25 lat nadal posiada status studenta ostatniego roku studiów i to do 30 września 2014, końca roku akademickiego 2013/2014 i wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania. W uzasadnieniu apelujący nie zgodził się z argumentacją Sądu Okręgowego wskazując, że Sąd w

wyroku błędnie swoje rozważania odniósł do pojęcia momentu ukończenia studiów, sformułowanego w powołanym w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku orzecznictwie na potrzeby ustalenia końcowego momentu prawa do renty rodzinnej na podstawie art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Skarżący podniósł, że istota sporu w rozpoznawanej sprawie sprowadzała się do rozstrzygnięcia, czy wnioskodawcy, który ukończył 25 lat życia będąc na ostatnim roku studiów w roku akademickim 2013/2014, przysługuje prawo do dalszego pobierania renty rodzinnej w przypadku powtarzania VII semestru studiów w następnym roku akademickim 2014. Wnioskodawca 25 rok życia ukończył w dniu (...), a na ostatnim roku studiów (VII semestr) kontynuował w okresie od 01.04.2012 do nadal, bowiem w okresie udzielenia urlopu dziekańskiego nie ukończył ostatniego roku studiów, będzie go powtarzał od 01.10.2014r. Zgodnie z ust. 2 art. 68 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS, jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów, w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów, natomiast nie przysługuje w razie powtarzania ostatniego roku studiów (por. wyrok SN z 7 kwietnia 2000 r., II UKN 481/99, OSNAPiUS 2001, Nr 19, poz. 593 - prawo do pobierania renty rodzinnej nie ulega przedłużeniu w razie powtarzania ostatniego roku studiów).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu między stronami było, czy ubezpieczony spełnił przesłanki do przyznania mu prawa do renty rodzinnej na podstawie art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 z późn. zm.; dalej ustawa emerytalna) na okres 1 czerwca 2014 roku do 30 września 2014 roku.

W tym zakresie Sąd Okręgowy przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe, a w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił też uchybień w zakresie zarówno ustaleń faktycznych, jak też ich kwalifikacji prawnej, uzasadniających ingerencję w treść zaskarżonej decyzji. W konsekwencji Sąd Apelacyjny oceniając jako prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne, nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

Regułą jest, że dzieci, o których mowa w art. 67 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej mogą pobierać rentę rodzinną do momentu ukończenia 16 roku życia. Tę ustawową granicę wieku zachowywania uprawnień do renty rodzinnej tradycyjnie wiąże się z granicą wieku, od jakiego wolno młodzieży podejmować zatrudnienie. Prawo do renty rodzinnej dla dziecka ze względu na wiek ulega jednak przedłużeniu w przypadku kontynuowania nauki w szkole - nie dłużej niż do osiągnięcia 25 lat życia, z zastrzeżeniem art. 68 ust. 2 ustawy emerytalnej. Zgodnie z tym ostatnim przepisem, jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów. Ta szczególna (wyjątkowa) regulacja normatywna nie poddaje się wykładni rozszerzającej, także przez pryzmat zasad współżycia społecznego, które mogłyby wpływać na stosowanie lub wykładnię imperatywnych przepisów prawa ubezpieczeń społecznych jedynie wówczas, gdyby taka zależność wynikała z konkretnej regulacji tego prawa, co w rozpoznawanej sprawie nie ma miejsca (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2003 r., II UK 138/03, OSNP 2004/15/271).

Podnieść należy, że ani przepisy ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 1990 r. Nr 65, poz. 385 z późn. zm.), ani żadne inne przepisy dotyczące szkolnictwa wyższego nie regulują kwestii momentu uzyskania statusu studenta wyższego roku. Kwestia organizacji studiów nie została uregulowana w ww. ustawie, lecz pozostawiona została w gestii uczelni wyższych poprzez uchwalenie regulaminu studiów przez samą uczelnię. Również i po zmianie stanu prawnego i wejściu w życie z dniem 1 września 2005 r. nowej ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 572 z późn. zm.) kwestia organizacji studiów pozostawiona została w kompetencji władz uczelni.

W niniejszej sprawie ubezpieczony D. C. ukończył 25 rok życia w dniu (...) roku, w roku akademickim 2013/2014, ostatnim roku studiów kończącym się 30 września 2014 roku i bez znaczenia jest fakt, iż korzystał z udzielonego urlopu dziekańskiego.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 kwietnia 2006 r., II UK 174/05, OSNP 2007/7-8/107 wskazał, że jedynym warunkiem przedłużenia prawa do renty rodzinnej jest kontynuowanie nauki na ostatnim roku studiów ponad ograniczenie wiekowe, obiektywne, niezależne od systematyczności nauki, jej pozytywnych rezultatów, czy ewentualnego powtarzania semestrów. Omawiany przepis powinien być zatem wykładany zgodnie z jasnym i niebudzącym wątpliwości brzmieniem, nieróżnicującym przyczyn przedłużenia się czasu studiów. Wskazać należy, że Sąd Najwyższy, w wyroku z dnia 11 kwietnia 1996 r., II UR 4/96, OSNAPiUS 1996 Nr 20, poz. 311, podniósł, że z przepisów regulujących prawo do renty rodzinnej dla dzieci wynika, że zasadniczym celem tego świadczenia jest dostarczanie im środków utrzymania w czasie, gdy w związku z kształceniem nie wykonują pracy dającej źródło utrzymania. Ten cel zwykle zostaje osiągnięty przed ukończeniem 25 roku życia i zasadą jest ustanie wówczas prawa do renty rodzinnej, chociażby uprawniony nie osiągnął jeszcze zasadniczego celu kształcenia. Jedyny wyjątek dotyczy nauki w szkole wyższej, uwzględniony w art. 68 ust. 2 ustawy emerytalnej, który dopuszcza przedłużenie wypłaty renty rodzinnej wówczas, gdy uprawniony osiągnął tę granicę wieku będąc na ostatnim roku studiów. Nie są istotne przyczyny wydłużenia czasu nauki, mogą więc być obiektywne lub subiektywne, także zawinione. Podobnie odniósł się Sąd Najwyższy do przerwania studiowania na czas urlopu dziekańskiego, nie rozróżniając jego przyczyn na takie, które mają charakter obiektywny (np. choroba lub urodzenie dziecka) i inne, zależne od postępowania studenta, zwłaszcza przez niego zawinione, np. powtarzanie semestru z powodu niedostatecznych postępów w nauce (por. wyrok z dnia 3 października 2000 r., II UKN 739/99, OSNAPiUS 2002 Nr 9, poz. 215).

W świetle powyższych rozważań wskazać należy, że mimo ukończenia 25 lat życia, uprawniony zachowuje prawo do renty rodzinnej do zakończenia ostatniego roku studiów, w trakcie którego ukończył ten wiek. Zatem w dniu ukończenia przez wnioskodawcę 25 roku życia ((...) roku) był on na ostatnim roku studiów jak tego wymaga treść art. 68 ust. 2 ustawy emerytalnej. Prawo do przedłużonej ochrony ubezpieczeniowej przysługuje do zakończenia tego konkretnego (ostatniego) roku studiów, na którym uprawniony ukończył 25 lat życia, a nie do ukończenia studiów wyższych bez względu na wiek, skoro okres przedłużenia nie został wyznaczony przez wskazanie innej granicy wiekowej, niż ukończenie 25 lat życia

Biorąc pod uwagę poczynione wyżej ustalenia i rozważania w ocenie Sądu Apelacyjnego apelacja organu rentowego była nieuzasadniona, wobec czego na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji wyroku.